

A „KELET” előfizetési díja:	
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva	
Egész évre	16 frt.
Félévre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy óra helyben	1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 7 kr.	

Megjelenik a „Kelet” minnennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői szállítás:
Főttér 4-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Olvasóinkhoz!

Országszerte a magyar ipar támogatásának szüksége hangzik s bár az eszközök iránt még nincs tisztában a nemzet, az iránt egyetért a közvélemény, hogy a magyar társadalom van hivatva felemelni magát a nemzet ezen árváját.

Azonban üres szóval nem mentjük meg a hazát, a tett a nemzeti erő és akarat kifejezője. Nemzeti jövőnk nevében, melyhez mindnyájan oly erősen bízunk, a hazafiság nevében, melyet ajkunkon hordunk, tetteire szólítjuk fel tehát a magyar társadalmat.

Szeged katastrófiája, tűz, jég és más elemi csapások megközelítőleg sem pusztítanak el annyi nemzeti erőt, mint a hány milliója évenként vész a nemzetnek, hogy külföldről fedezze szükségleteit. A mig azonban az előbbieket nem, ezt a nagy elemi csapást a nemzet áll megakadályozni. Megakadályozhatja pedig nem védegletekkel, hanem ha megadja népének azon ismeretét és képességet, hogy a külföldihez hasonló iparczikkeket tudjon készíteni.

E nagy cél felé törekszik az „erdélyrészi iparfejlesztő egyesület” s hogy ez férfiasan komoly szándéka, bizonyosága, hogy rövid fennállása óta a társadalom és állam által nyújtott szűk segélyvel egy egészen új iparág meghonosítására, a b-hunyadi gyermekjátéktanmühelyet és egy nagy külföldi kivitellel bíró iparágunk fejlesztésére és terjesztésére a maros-ludasi káka-fonó tanmühelyet állította fel s rövid időn Kolozsvárt a hazai ipar számára egy áru csarnoka nyílik meg.

Legközelebbi célja az egyesületnek a külföldről beözönlő és boltjainkat elárasztó női iparczikkek lehető kiszorítására Kolozsvárt a város és az erdélyi részek női számára egy női munkatanmühelyet aintani rei. Erre azonban, annyi sok nagy cél mellett a rendelkezése alatt álló anyagi erő nem elég-séges.

Kérve kérjük tehát a magyar társadalmat, tekintse az ipar ügyét, saját legszentebb ügyének. Az erdélyrészi lelkészek, hivatalfőnökök, a megyék, városok, a melyek az erdélyrészi iparfejlesztő egyesületnek a mult évben országszerte szétküldött felhívásait, kéréseit, aláírásí iveit félredobták, válasz nélkül hagyták — és az óriási többség így cselekedett — szálljanak szívokbe s gondolják meg, hogy nemcsak a hazától, hanem a hazáért is kell élni.

A „KELET” TÁRCZÁJA.

Miss Orkán.

Rajzok Olaszhonból.

Írta:
MONNIER MÁRKUS.

III.

(Folytatás.)

Midőn Toniel elément a bolt alacsony ablaka alatt s látta a fekete árulást (s kemény szót használta), roppant düh fogta el e örült vágyat érzett, megfogtani a „doncicilli”-ket, a mi viszsztatartotta őt ettől, a szabály iránti tisztelet volt s a félelem, hogy mindent eltalálna rontani: nem akarta megharagítani Reinette-et. Ekkor aztán elment, hogy magányban sirja ki bánatát, a tenger mellett ivezetes sziklabarlangban. A másnap dal panaszosan, vagy dühösen hangzott, kora hajnalban a ház felé fordulva, haragos szemmel tekintve az ablakra s ökleivel fenyegetőzve, zengetté el.

Reinette mosolygott, így látva őt, mosolya gányos volt, de tekintete oly gyöngéd, szeretetteljes, hogy Toniel mindent feledett, mindent megbocsátott, s oly búszkán távozott, minha a napot nyerte volna ajándékba. Délután elmenve a bolt előtt, ismét ott látta egy-két órára mege-

Es a magyar társadalom többi tagjai! — Oly csekély, — egy pár forint évenként — mit az egylet tagjaitól kér, de ha nyelvvel birna, mely minden lélek szíve mélyéig hat, a gondviselés által is iparra teremtet e szép kis országban esodákat. tehette a nemzet áldozatkészségével.

Nem magunknak, a hazának kérünk s nincs jövője a nemzetnek, a mely önmaga iránt áldozatra képtelen.

Az „erdélyrészi iparfejlesztő egyesület” részére szerkesztőségünk elfogadja az aláírasokat. Tagsági díj évi 2 frt. Alapítótagság 50 frt.

Kolozsvár, 1879. julius 14.

(?) Pár napja a demagogia éretlen agyarkodásairól szólánk, mely némelyekben a születési aristokratia ellen ély ily igazságtalanságot követ el, minővel egykor a születési aristokratia az előjogokkal nem bírók irányában viselkedett. Okot erre az „Egyetértés” egy hire szolgáltatott, melyben néhány végrehajtást szenvedett aristokrata volt kipellen-gérezve. Érintők akkor melleleg az eset nemzetiségi és közgazdasági oldalát, de a kérdés oly jelentős, hogy nem tartjuk fölöslegesnek még egyszer visszatérni rá.

Nálunk, az erdélyi részekben, hozzá voltunk ahoz szokva, hogy aristokratáink tehet-séges tagjai — már a szabadságharcz előtt — legnagyobb részt maguk mentek legelől a nemzeti és szabadelvű küzdelmekben, mihez képest, akkor s a rohamosan jött átalakulás dicős korszakában nem hogy osztály-küzdelem s társadalmi harc fejlődött volna ki nálunk, hanem, épen ellenkezőleg, egy sorban láttuk küzdeni a főurakat a nemzet egész zömével; mind szabadságharczunk sok kiváló hőse mind a szolgálat idejének nemzeti munkásai egy részt — és pedig nem a csekélyebb részben — főurainkból teltek ki.

S akkor, elején — mig még a színház és muzeum a nemzetiségi munkásság gőcpontjaiul nem szerepelhetének — mondhatni kizárólag a gazdasági egyesület s ennek révén a földmívelési érdekek támogatása s a mezőgazdaság fejlesztése vala az egyetlen működési tér, melyen az egyén magáért s ez által a hazáért fáradozhatott.

A földbirtoklási viszonyok rögtönös átalakulása; a földmívelő munka-erő egyensúlyának megbomlása; a földtehermentesítési váltság ügyének hátrányos lebonyolítása; az

lepedve a doncicilliket, kalappal fejkön, szájukban szivarral, kesztűtlen jobb kezükkel ékesen hadonászva, bpgy mutatbassák gyűrűkkel megrakott ujjaitak s hosszú körmeiket. Toniel kétségbeesetten sietett távozni.

Egy este, midőn Toniel szomoruanban, mint valaha, sebas léptekkel tartott a tengernek, hogy belevesse magát, egyszerre egy vaskos emberbe ütközött, ki karon ragadta őt, Don Cristofó volt. Azóta megtudtam Miss Orkántól, hogy a papot Salernóba a rendőrség küldte titokban, a katonai parancsnokság tudta nélkül, mely nem tür el olyanmő egyezkedéseket. Don Cristofonak személyesen kelle értekeznie egy bandita főnökkel, ki egyházközségéhez tartozott s felszólított őt, hogy hagyagyná el e vidéket, hagyjon fel mesterségével s a pápai államokba vonulva éljen eddig szerzett vagyonának kamataiból. — Útlevelet s szép összeget bankjegyekben ajánlottak fel neki ez esetre.

Az egyezkedés nem vezetett célhoz, mert a bandita főnök egész csapata számára rendszer, becsületes életéről szóló bizonyítványokat követelt, és hogy a felajánlott pénz aranyban fizesseék.

— Hé! Toniel, kiáltott don Cristofó, hova futsz oly sietve?

— Bele akarom ölai magam a vízbe, felelt Toniel.

— Az ördögbe! Mit vétett ellened Reinette?

— Oh! a gaz leány! sokajtott a szegény fiú. És elbeszélte az egész történetet don Cristofonak, ki csak mosolygott, visszaemlékezve fiatalabb éveire. Aztán midőn Toniel bevégezte panasát, így szólt:

— Ne öld magad a vízbe fiam, először is oly halálos bűnt követnél el, mely alól nem tudnálak feloldozni; aztán meg lehet nem is sikerülne a dolog; úgy tudsz úszni, mint egy angol-

AZ ÉRTÉKESBB CZIKKEK DÍJAZTATNAK.
Kéziratok nem adának vissza.

uj investitura elődázhatatlan szüksége s a földhitei majdnem teljes pangása, vagy csak uzsorás kezekbe való összpontosítása a legnagyobb erőfeszítést igényelte akkor mind materialiter, mind intellektualiter s így azok, kik minde nehézségek mellett is jó sikerrel bírták földmívelési viszonyaikat rendezni, méltó elismerést érdemeltek. Főuraink, mint legnagyobb földbirtokosaink, voltak, kik e tekintetben a példát adták s ez által a kisebb birtokosok nagy többsége is előnyös avagy hátrányos befolyást gyakoroltak.

Tudja, hogy valának közöttük számosan, kiknek e befolyásuk valóban előnyös vala környezetükre s bár a törvény, jogosan, majdnem egyenlővé tette azóta politikai tekintetben a különböző osztályokat: a vagyon és értelmiség fölénye — támogatattva a hagyományos tekintély által is — jó sokáig megtartá hatását országgrészünkben is, a mint ezt az újabb alkotmányos aera tényei is tanúsíták.

És ez mindenki előtt, a ki a forradalmat a legeslegutolsó s akkor is sajnálatos kényszerűség javalta eszköznek tekinti, természet és helyes rendnek fog tetszeni, — valamint az sem fog senki értelmes előtt visszatetszeni, ha a nagy-birtokossági vagyonarány, nem tulhajtott mértékben, előnyére számíttatik be az államoknak — ez ipari, közművelődési és humanitarius nagyobb vállalatok legnagyobb részt a nagy vagyonnak s értelmi és tekintély befolyásuk által kiválókabb köréből indulván ki s onnan nyervén továbbra is tetemesebb támogatásukat. Azoknál a nemzeteknél, melyeknek körében akár mesterséges eszközök alkalmazása nyomán, akár a közélet természetes folyásánál fogva, a birtok-egyenlőség uralkodik s hosszabb időre is fontartja magát, az emberi-ségi előrehaladás nagyobb lépéseket nem is tehet: a minnennapi élet megszokott medrében foly, semmi radikális, semmi nagy nem létesülhet, a civilisatio nagy erő kifejlését igénylő vállalatai alig kelhetnek életre s még kevésbé válhatnak valósággá s fokozódhatnak többre és többre.

Nem az igaztalan és erkölcstelen, hanem a becsületes munka után való vagyonfelhalmozódás — ha tulságba nem csap s így természetes ellenpárját: a pauperismust meg nem teremti — tehát nem hogy kárára szolgálna az államnak és nemzetnek, hanem épen ellenkezőleg: méltó kezekben valódi áldás forrása lehet; s így, a ki, akár nemtelen irigységből, akár meg nem emész-tett elméletek félremagyarázásából már mint

na, s addig el bírsz ülni viz alatt, mint bármely korall halász.

Hagyd a piemontiakat meghalni, nálok ugy is hideg van, egők borus, szürke, s nők halvány, beteges színűek; itt édes fiam, az isten szép áldása mellett, e ragyogó napfényről Reinette-ed oldalán, víztől kell küzdeni az élettel. Egy nagyon böcs ember azt mondta volt: „Memento vivere”, emlékezz az életre.

Tonielnek sem kellett ennél több, s a jó szívű pap, hogy teljesen megvigasztalja, megigért neki, hogy elmegy s maga beszél Reinette-tel. Valósággal el is ment Placida asszonyhoz, s a fiatal leányt kihívta magával a kertbe. Azt nem tudom, hogy mit mondott neki, mert tovább egy óránál nagyon halk hangon beszélgettek együtt; csak annyit tudok, hogy azután egy héttel a Monte-Vierge kápolnához együtt mentek búcsut járni Toniel és Reinette, csak ketten magokban.

Kora reggel indultak el a legelső vonattal; a kocsi tele volt néppel; a fiatal leánya nagyon felindultnak látszott, személt folyton lesütve tartott, s ködönye eszlőt minden perczen kivéresedett szeméibe vitte. Már nem tudom melyik állomásnál történt, hogy a vasut nem men-vén egész odáig, két óra hosszat kelle várniok, mig lovakkal odább utazhattak Toniel és Reinette egy templomba vonultak bé pihenni; a fiatal leány egyenesen egy oltárhoz lépett, s térdre om-lott előtte, homlokát a legelső lépcső fokra támasztva, bevesen zokogni kezdett.

— Ne sirj édesem, szólott neki Toniel.
— Kell hogy sirjak.
— De miért? Minő bánatod van?
— Nagy bűnt követtem el.
— Minő bűnt, jója mia (lelkem öröme)?
— Megmondom mikor visszatértünk.

Toniel nyugtalan volt, de tisztelte Reinette-t. A leánya annyira levertnek s szomorunak

olyannak ellensége a nagy vagyonnak: vagy célzatos rossz akarója nemzetének, hazájának, vagy nem tudja mit teszen, a mikor szóval, irással vagy tettel félrevezeti a közvéleményt a helyes ítélet utjáról, a demagogia fer-tőjébe.

Tagadhatatlan, hogy az ily értelemben vett nagybirtokos aristokratia hazarészünkben az újabb generatiók soraiban apadóban lát-szik lenni, de az örvendetes kivételeket nem elkeseríteni s így a nemzeti nagy feladatok-tól és köteleességektől elriasztani kell, az „Egyetértés” éretlen cikkezője módjára, ha-nem áron is megvenni a meglevőket, meg-nyerni a szent ügynek s megadva nekik a nyomatókat, mely a nemzet nagy organis-musában méltán megilleti őket, igazságot szolgáltatni egyfelől mindenkinek — a de-mokratia egyik legmagaszosabb elvéhez hi-ven — s másfelől sarkalni arra, hogy a „ne-messég kötelez” nagy jelentőségű szava szer-int az állami rendtől nyert nagyobb előnyeik-et nagyobb köteleességek elvállalása és be-töltése által váltsák és térítsék meg.

Mert a demokratia nem a minden áron való egyenlősítésből, hanem az értéknek való mérték szerint való becsüléséből áll . . .

A marosvásárhely-jassyi vasut

Strategiai fontossága és hadászati értéke.

III.

A marosvásárhely-tölgyes-szoros-jassyi vasut építésének ezen fentebbi tanulmányunk folyamá-ban fejtegetett anyagi indokai mellett még egy nem kevésbé fontos, ámár nem annyira szem-beöltő, úgy szólván szellemi indító oka is van. Ki vonná kétségbe, hogy minden életképes nemzet egyik legfőbb és legmagaszosabb feladata, a nemzetiségi szellem és azzal az összetartozás érzületé-nek fejlesztése.

Önfentartás elleni merénylet volna azonban a meglévő nemzeti elemek elhanyagolása. Az ide-gen ajku nemzetiségek közé ékelte székelység fen-tartása már ezen szempontból is teljes mérvben kihívja az állambölcsélet meleg gondozását. De azon rendkívüli szerencsés körülménynél fogva, hogy a sors hazánk keleti határának legfontosabb részét, Erdély-nek Oláhország felé nyíló sorsait, egy magyar faj őrzésére bízta, a magyar állam önfentartási köte-lezettségévé vált mindent elkövetni, hogy ezen megbízhat határborszemek az idegen ajku nem-zetiségek hullámai között el ne merüljenek, hogy azok szaporodva és anyagilag gyarapodva eléggé megerősödjének, hogy a közös haza által reá-

lászott, hogy nem gondolt másra, mint őt szo-rakoztatni; megmutogatta neki a szent képeket, a többek közt az Avelinó kápolnában, szent Mo-destin képét.

E szent régebben nagyon csodatevő volt; de felhagyott e tulajdonnal, mióta az emberek nem hisznek benne; hogy a szentek csodát tehes-enek, mondá egy izben don Cristofó, na-gyon éleselműleg, kell hogy az emberek higgyenek bennök. Történt azonban, hogy Modestin szobrának Avelinóban levén székhelye, Mercogliánó fa-lu lakói óhajtották, hogy náluk lakozzék.

Elmentek egy éjjel s ellopták a szentet. Ez nagyon sértve érezte magát e merénylet által s hogy megmutassa mennyire haragszik a gaz-emberekre, nem tett náluk éppen semmi csodát.

Hasztalan kérték, esdökeltek neki, világították ki, illették a leghezlegőbb édes szavakkal, Modestin hideg és rendületlen maradt, mint a kő és siket minden kérelmek iránt; egy beteget sem gyógyított meg többé s nagy szárazság ide-jén, egyetlen esőcsepp sem esalt ki a fellegek-ből. Ugy annyira, hogy egy szép napon a Mer-cogliánóbeliek visszaküldték a szentet az avelinói templomnak fűtyölés, és gunyszavak kíséretében. Mikor tudójuk kifáradt a kiáltozásban, kövkek kezdtek dobálni. Ez idő óta van, hogy Avelinó és Mercogliánó lakói ki nem állhatják egymást; többször volt már közöttük polgár-háború. Ha Mer-cogliánó szabadelv véleményét nyilvánít, Avelinó bizonyos, hogy királypárti és „vice versa”; mi-kor a városban hemzseg a nemzetőrség, akkor a banditák csak amugy rajzanak Mercogliánó falu-ban, s a kő helység lakossága a hegyekről lö-völdöz egymásra. Béke idején golyók helyett szá-dalmakat s bosszantásokat váltanak egymás közt.

De Toniel hasztalan beszélt el Reinette-nek, szent Modestin történetét, a leánya nem fi-gyelt rá s homlokát csak egyre ütötte az oltár lépcsőjéhez. Nem sokára ismét ultra keltek a bu-

Hirdetési díjak.

Hatszor hasábozott gármond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Orpelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus der Wollzeile 36.) Haasenstein et Vogler (Vallhass gasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau **Budapestben** Haasenstein és Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberge A. V. hirdetések felvételi irod. Budapestben Servitátor 5. sz.

Nyilttéri czikknek

gármond sora után 25 kr. fizetendő.

Kiadó-hivatal:

hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

juk bizott magasstos hivatásnak mindenkor érde közel és szívós kitartással megfelelni tudjanak.

Kétségbe vonhatatlan, hogy a modern álla-mi élet átalakulásában a vasutaknak a távolsá-gok elonyósztése által, az állami, valamint társa-dalmi életbe mélyen bevágó azon hatása lett, mi-szerint azon körülménynél fogva, hogy a haza legtávolabbi vidéki és az állam politikai életét szabályozó és annak iránt adó központjával, az év bármely szakában, bizton és gyorsan érintkezhetnek, a particularisticus helyi patriotizmus megszűnt s helyébe mindinkább előtérbe lépett az egyetemes közbaza forgalma.

Alig tévedünk, hogy ha azon állítást koc-zkátatjuk, mikép a német birodalom létesülésénél, az egyesülési eszme keresztültivete, valamint el-terjesztésénél, a német vasuti hálózatnak nagy szerepe volt, s a közlekedési eszközök jelenlegi kifejlődése nélkül Németország még sokáig a duodez fejedelemségek igának örvendett volna.

Az összetartozás érzülete természetszerűleg folyik azon megnyugtató biztonságból, mikép az állam legtávolabbi vidékei egyaránt élvezhetik az államnak a közbiztonságra és anyagi jólétre for-dított intézkedéseit. Az összbaza iránti fogalmat emeli az a meggyőződés, miszerint abban nem-csak a jóakarát van meg, hogy polgárait és va-gyonukat megővja, hanem, hogy rrre célzó ren-delkezéseit gyorsan és biztosan végre is tudja hajtani. Ez az érzés teszi büszkévé az angol és és amerikai alattvalót is, ki jól tudja, hogy a világ legtávolabbi tengereiben, a hová csak álla-maik logói elvitorláznak, biztosan hajthatják fejüket nyugalomra. — És az alattvalóik érde-kében kitéjthető ezen hatalmat az említett államok, közlekedési eszközeik nagyszűrű kifejlődésének kö-zszönhetik.

Mindezeknek előadásával csak azt akartuk kellő világításba helyezni, hogy a tanulmányunk tárgyát képező vasut — mintán az a Marosvöl-gyén a Székelyföld nagy részén vonul végig — az előadottak nyomán, a magyar faj egyik leg-életrevalóbb, oly sokmíg sértetlenül fenntartott törzsét volna hivatva a közös hazához szorosabban fűzni.

Mig ezen vonal a Székelyföldet egyrészt so-rosobb összefüggésbe hozná a Szent István korona többi területeivel, addig annak Oláhországgal való élénk összeköttetését is előmozdítva, iparát és ke-reskedelmét emelné.

Kétségbevonhatatlan, hogy ezen vasut kiépül-tével a Székelyföld jóléte emelkedvén, megszűn-nék azoknak Oláhországba való kivándorlása, s megszűnnének a székelyek kitelepítésére vonatkozó célozások, melyeket, tekintve a székelyek szűkebb hazájukhoz való ragaszkodásukat, sikereseknek so-ha sem tarthatunk, s melyeket a magyar állam

csusok: Mercogliánóban meg kellett állapodniok éj beálltán. A néptömeg az ottani templom bal-szárnya felé tolongott, hol nem tudom már me-lyik szentnek lábszárából oly csodatevő viz folyt ki egy csővön át, az alája helyzett medenczébe, mely meggyógyította a szomjúságot s minden más betegséget.

E vízvezető csőhöz csak nagy bajjal, könyök és válllútesek árán leheté hozzá jutni, s Reinette csaknem elalélt, míg odáig ért, hanem a szent viz visszaadta ismét életerejét. Éjjél felé meg-kezdődött a víget érni nem akaró, hosszú menet a hegyre felfelé, némelyikök számár vagy lóhátra ült, a legnagyobb rész gyalog, a vezeklők, köztük Reinette, meztelen lábál. Az öregek, bírák s jó reményben levő nők, csak nagynehezen tudták a többieket követni. Mindenki vitte kezében fálkyá-ját, vagy hosszú rudat, melynek vége béken-ve szurokkal, vigan lobogva égett s a hosszan ki-gyózdó menet, fénypontokkal megtarkázva, a mint előre mozgott a lépcsőzetes hegyoldalon, a völgy mélyéből tekintve, nagyon szép látványt nyújtott s a kíváncsi szemlélőkre egy varázsszerű szép álom hatását tette. Valóban nyár-éj álomhoz hasonlított. Hajnalkor mindenki ki volt már me-rülve a fáradtságtól; Reinette alig bírt megállni sebhedt víző lában; Toniel, ki tehetése szerint igyekezett fentartani őt, hasonlóan alig birt to-vább menni. Minden arcz halott-halvány volt; többen a zaradókólók közül, különösen városi nők, kik különben sem mesterek a gyalogjárás-ban, elkényszeredve vetették le magukat a föld-re, néhol a sárba s jajgatva kérték istentől ha-lálukat. A gesztenyefák színvonalán túl voltak már s most a kopár oldalon haladtak felfelé, va-lódi calvaria volt, hol sok lesújtott lélek hurcol-ta keresztjét. Végre a legelevenebbek felérve a tetőre, megkísértették örömrivalgásba törni ki, de torkukból csak hörgő bangok tudtak előjöni s az-zal földre rogytak, mint az élettelen hullák.

(Folytatás köv.)

érdekében, figyelembe véve, miszerint ez által a határokon csak a megbízhatatlan elemek kiterjedését mozditanák elő, tanácsosnak el nem ismerhetjük.

Ilyenmő állami tekintetek a sziget szucsavai vasút kiépítésére nem buzditanak, miután a magyar elem utolsó szálai M.-Szigetnél végleg megszakadnak, s ezen vasut a szűk, vad és néptelen Vissó völgyén vonulna végig, ennek ritka népessége sem gazdasággal, sem kellő, még csak kezdetleges iparral sem bírva, az államtól oly áldozatok hozatalát, mint ezen vasút építése, jogosan nem kívánhatja.

Azon meggyőződéssel zárjuk be a marosvásárhely-tölgyes-szoros-jassy-i vasút építésének a sziget-szucsavai vasut-csatlakozás létesítése felletti előnyeiről fejtegetéseinket, miszerint ezen legutóbbi felemleltet indok állami tekintetből nem csekélyebb fontossággal bír, mint az előző pontokban felsorolt pusztán anyagi érdekű okok.

Mielőtt ezen vasut viszonyainak és körülményeinek további indoklását végleg befejeznénk, tekintve a legutóbbi napokban felmerült úgynevezett szamosvölgyi vasut kérdését, fel kell említenünk, miszerint meg van annak lehetősége, hogy a budapest-jassy-odessai csatlakozás létesítése ezen vasut felhasználásával eszközöltesse.

Részletes tanulmányoktól függ azonban annak megállapítása, hogy egyrészt ezen Mikeházi-ig a Szamos s innen tovább a Sajó és Beszterce völgyében haladó vonal, a Beszterce és Dorna-patak között a tenger színe felett mintegy 1200 méter magasságban fekvő vízvezető miképp lépi át, míg másrészt, hogy nem kell-e attól tartani, miképp ezen vonal építésénél bejutunk ismét Bukovinába, illetőleg osztrák területre, a mit pedig, a mint ezen tanulmány folyamában iparkodunk bebizonyítani, minden áron ki kell kerülünk, nehogy az egész vonal építése ezáltal függővé tétessék.

A mi ezen vasut további menetét illeti, megjegyezzük, miszerint az az oláh területen az Aranyos Beszterce völgyében folytatván útját, Bisztricsóvánál bele szakadna a marosvásárhely-tölgyes-jassy-i vasút előrelátható nyomába. Miért is sem hoesza, sem általános jellege nem térne tetemesen el a fentebb fejtegetett vonalétól.

A marosvásárhely-tölgyesszoros-jassy-i vasút ezen ismertetése után közvetlenül felmerül a kérdés, vajon miképp építessék ez a vonal és remélhető-e, hogy Románia beleegyezék annak kiviteltébe?

Mint már ezen vasút jellemzésénél láttuk, ennek főfeladata a déloroszországi és ezzel az ázsiai persa forgalom nyugat felé irányuló részének megszerzése, valamint kivitteli cikkünknek további-tása lévén, ezen célzatokban csakis a lemberg-jassy-i és az odessa-podvolocsiskai vasúttal fog osztkozni, illetőleg azoktól jelzett relációkban a forgalmat el fogja vonni. Miután ebben a forgalomban Oláhország sem közvetlenül, sem közvetve érdekelve nincsen, nem tarthatunk attól, hogy az a kérdésben forgó vasút építését meggátolni akarja. Nem tagadható azonban, hogy Romániának ezen vasút létesítésében sincsen sok érdeke, miért nem is várhatjuk tőle, hogy ez irányban tulságos előzékeny legyen.

Ellenben kétségtelen, hogy az osztrák-magyar monarchiának az oláh fejedelemséggel való többféle érdek-közösségénél fogva diplomatiai úton sikerülend ezt engedményekre bírni akkor, midőn a fejedelemség károkat nem szenved.

A mi a felvetett kérdés másodikát illeti, arra nézve a marosvásárhely-jassy-i vasút közös pályája jellege felel meg legbiztosabban. Ezen pályát két állam területén vonulván át, annak építését és üzemeltetését természetesen csak egy, mind a két államban engedélyvel bíró magántársulat hajthatja végre. A mi nem zárja ki, hogy a magyar állam befolyásának biztosítása céljából a részvényeknek egy részét megvásárolja.

Végül célszerűnek tartanók azon esetben, hogy ha ezen vasúttényleg létrejönne, a m. kir. államvasutak keleti vonala 60 kilométer hosszú kocsárd-marosvásárhelyi szakaszának a marosvásárhely-jassy-i vasúttársaság birtokába való átengedését.

A mint tanulmányunk bevezetésében kiemeltük, jelen fejtegetéseinkkel azon illúsiókat akartuk eloszlatni, miképp vasúthálózatunk keleti csatlakozásainak kiegészítésére nézve a sziget-szucsavai vasút kiépítése lenne az egyedüli megoldás.

Figyelemztetni kívántunk ennek egyes, esetleg leküzdhetetlen nehézségeire, s egyáltalán kötelező tartottuk magunkat a mérvadó körök és a közvélemény figyelmét egy eddig tekintetbe nem vett s nézetünk szerint amannál célszerűbb, olcsóbb és jövődelmezőbb keleti csatlakozás kérésére felhívni.

Hogy mennyire sikerült véleményünk kifejtése, mennyiben győztük ezt az olvasót kutatásaink eredményének helyességéről, azt nyugodtan a szakbírálatra bizzuk, bármiképp üssön is annak ítélete ki, tökéletesen kárpótlást lelünk abban, hogy ha sikerült ezen két vasút építésének kérdését megindítani és ha sikerült a közvélemény érdeklődését a marosvásárhely-tölgyes-szoros-jassy-i vasút iránt felkeltetni.

Jól tudjuk, hogy Magyarország anyagi helyzete jelenleg nem olyan, miképp egyelőre, akár

az egyik, akár a másik vonal kiépítése létesíthető volna; ezáltal egyelőre, hogy meggátoljuk azt, miszerint ezen rendkívüli fontos csatlakozás kérdése egyoldalul döntessék el.

Végül azon reményünknek adunk kifejezést, hogy mielőtt ezen két vasút érdemleges összehasonlításra eszközöltenék, mind a kettő részletes tanulmány tárgyát fogja képezni.

Thaly Emil.

BELFÖLD.

(Jótevény nőegylet.)

Cs.-Szere da, 1879. július 11.

T. Szerkesztő ur!

Tegnap László Dénesné ő nagysága összehívása Szeredában megalakult a csikmegyei „Magyar országos segélyező nőegylet” fiók-egylete.

Az alakuló gyűlésen 50-en felül (közülük férfiak is) jelentek meg s iratkoztak be tagokul. L. Dénesné ő nagysága egy igen csinos, meggyerő beszédben elmondta az egylet célját, serkentve meggyök nöközöniségét a magasatos ügy lelkes pártolására. Beszédét lelkesült éljenzés követte.

A megalakulás formalitásainak első és legnehezebb pontját, a korelnők választást, jelenlévő főispán ur ő méltósága, kedélyes elménczéséggel oldá meg; miután — ugymond — hölgyek között korelnőket kapni absolute lehetetlen, inditványozom, hogy L. Dénesné ő nagyságát kiáltunk ki valóságos elnöknek. Erre zajos éljenzés közt ő nagysága elfogadja az elnöki székets megköszönve a bizalmat, a gyűlést megnyitottnak nyilvánítja.

Elnökő ő nagysága ajánlatára megyei főjegyző Madár Imre szintén közfelkiáltással egyeteli jegyzőnek választották.

A 16 nő- és két férfiból álló választmány többi tagjai szavazás útján lettek megválasztva. Érdekes volt látni a szépnem korteskedését a szavazó cédulák megírásánál.

Megválasztottak: László Domokosné, dr. Szabó Gyuláné, Benedek Istvánné, Czel Máténé, Ferenczy Györgyné, Kedves Tamásné, Fodor Ignácáné, Bocskor Mihályné, Eltes Elekőné, Madár Mihályné, Nagy Imréné, Baló Jánosné, Nagy Sándorné, Lázár Albertné, László Zakiné, Potoczky Alajosné, ifj. Erőss Elek pénztárnok és dr. Spányik József orvos.

Választás után elnökő ő nagysága megköszönő a szép számú megjelenést s ezzel a gyűlés véget ért.

r. l.

(Nemzeti színész.)

Deés, 1879. július 13-án.

Kuthy Krimszky Béla színmű és operette társulata mai színpadján „Utolsó előtti” előadását hirdeti. Még egy a barmadik bérletjülső száma „Moliere” kedden lesz s valószínűleg csütörtökön „bucsu előadásul valami jó ujdonsággal válik meg Deés színműpártoló derék közönségétől.

Vagy nem derék közönség-e az? mely már hetedik hónapja, a szini előadásokat oly szorgalmatosan látogatja, hogy a tegnapi (55-ik) előadás „Fatinióz”-ban a házat zsufolással megtöltö. Homokay László mult évi december 6-án állított be ide alig közepesnek mondható, dráma vigjáték és népszínmű társulatával, ide március 4-én tejezte be a téli színevadót 45 előadással, ez időtől április 12-ig a működvelő társulat tartott estélyeket és 3 színelőadást a „szegedi árvízkirosultak javára, és még is Kuthy Krimszky Béla társulata április 24-től maig oly pártolásoknak örvend, milyennel az eddigé itten megfordultak közül egy színtársulat sem dicsekedhetik.

Megvan ebben egy a közönség, mit a társulat érdeme, a közönség igazságos és jutalom az-al a derék igazgató érdemét, a társulat háládatos és kiérdemli a pártolást.

Kuthy április 24-én ő felségeik ezüst lakodalmát alkalmából „Hős Pálfi” adván elő, ma tartja 55- és utolsó előadását lesz az 57-dik a közönség a 105-diket nézi már, oly tekintélyes szám, mely M.-Vásárhelynek is becsületére váland, ha ily kitartása leendő.

A társulat egyike a legkitünőbb vidéki színtársulatoknak, melynek ecklatans bizonyítéka az is, hogy Kuthy a Szatmári állandó színházat már több évek óta bírja s jövőre is ő nyerte meg. Itt mulatása alatt majd minden ujdonságot bemutatott, előadta a Kornevilli harangokat, Kisasszony feleségem, Kapitány kisasszony, Niniss, Orpheus pokolban, Kisherczeg, Trapezután hercegnő, Szép Heléna, Fatiniéza, Szamár-bőr operetteket és minden valamire való népszínművet, a legválogatottabb társalgási francia vigjátékokat, e egy néhány jeles drámát is.

Csoda-e tehát, hogy Kuthy Krimszky Béla színtársulata a 7-dik hónapban oly pártolásban részesül, minővel más társulat az évad kezdetén sem dicsekedhetett. A társulat minden szakmában jó tagokkal rendelkezik, maga az igazgató kitünő színművész, a rendezője Aranyos Gyula universalis ember, a közönség kedvence. Máár Julia a nótágok királynője, mind drámában, egy vigjátékban első helyet foglalja el. Obertiné Vári Her-

min az első operette énekeső, Zombori Gizella népszínművekben foglalja az első helyet el, operettekben Vári Herminének vetélytársa, a természetesség azonban, a kivimelt, s iskolázott éneket földimulni nem képes s a valódi műsrt Obertinét Zombori Gizella fölébe helyezi. Ronai Károla kedves kis jelenség s egy vigjátékokban, mint drámákban csinos játékaért a közönség szereti. Szabó Berta szintén jól énekel mint harmadrendű segéd énekeső Somogyi Rózsát fölülmul. — Mihaloics és Aranyosi Józsi szintén elsőrendű szerepeket játsznak, előbbi jobb hanganyaggal rendelkezik, de utóbbinál a szorgalom tulless előbbi tehetségén, azért bátran Mihaloics fölé helyezzük mindaddig, míg Mihaloics okulva — a helyi sajtó intó szaván, megért, szorgalmat fejt ki s modoros játékaát azon színvonala emelni igyekszik, melyre azon dus éreces tenor hanggal, melylyel megáldatott, emelkednie kell. Biróné a társulat comikája sok mosolyt csalt ajkainkról, másfelől Dancoz ritka comicus alakításával zokogó nevetésekre ingerelt. — Dancoz komoly helyes és nem tuloz, még is első kilépte már derűtlenségre hozza a nézőt. Totfalusi a társulat buffója a társadalomban mindenki becsületét bírja, színpadon szintén a közönség kedvence. A női és férfi kar egyaránt tanulékony, a segédsemmel együtt a társulat becsületére válik. — Az igazgatónéval fejezem be referadamat, kiméltő társa a directornak, kit recensiom kezdetén méltán emeltem ki, a színpad „perepaty”-a, vigjáték comika sem egyszer volt alkalmunk ügyes játéka felett tombolni.

Es most fogadj a jóra való társulat tábornoka — az igazgató, valamint annak tisztjei, fürge amazoni és túzról pattant markotányos női szives üdvözlőket és bucsu készorításunkat, addig is, míg Szathmárról a jövő tavaszon ismét körtünkben üdvözölhetjük; mert hogy a központi kormányzó tanácsnál és a magas kormány-nál kivihassuk, miszerint Deés a Szathmári színi kerülethez csatoltassék, derék főispánunk közbenjárását kinyertük, ez pedig egy biztos lépés arra, hogy óhajításunk valósuljon is.

Sulyok.

A király Gödöllőn.

Midőn tavaly a király Gödöllőn tartózkodott, egy borult, sáros napon kikocsizott; kíséretében nem volt senki, a bakon is csak a kocsis állt. — A gödöllői határtól mintegy három negyed órai távolságra lehetett, midőn egyszerre iszonyu zivatar állott be, az eső csak úgy dőlt. A király rögtön hazafelé hajtott. Midőn már majdnem elérte a gödöllői királyi lakot, találkozik egy ősz paraszattal, ki egy kocsi gabonát volt Gödöllőre szállítandó. Az idő már este felé lévén, az ut looskos, sáros, mihez még az is járult, hogy az őregnek biz nem a legjobb szemei voltak, már elég az aboz, a szegény ember kocsijának egyik kerekere az árokba csuszott, s a lovak a legnagyobb erőmefeszítés mellett is nem voltak képesek a kocsi helyéből mozditani. — Ezen helyzetben találta őt a király, — ő felsége a kocsi megállította. — Mi baj esett, barátom? — Nagy itt a baj tekintetes uram, nagy! — Azt látom; hát nincs ottthon fia, vagy valami cseléde, aki ily esunya időben oly nagy teherrel utra indulna? — Nagy őreg ember már arra. — Hát meg-tisztelem alásan a tekintetes urat, az egyik fiam nem lakik a házba, mert máshová házasodott, a másik meg szolgálja Ferencz Jóska. — Ki az? — Hát nem tudja az ur? Magyarország királya az uram, nagy ur az! — Ugy, hogy! . . . No de a beszélgetéssel nem megyünk itt sokra, az eső is csunysul esik; hát ugy-e nem bánja, ha kifogatom lovaimat, s azt a szerket kihuzatom? — S ezzel ő felsége kifogatta lovait s azokat a paraszattal ember loval elé köttette, de így sem ment ám könnyen a dolog, mert a kerék mélyen befuródott az árokba. Mit volt tenni? A királyi kocsis a lovak mellett volt, az őreg nem igen tudta a kereket emelni. ő felsége esőben, sárban neki támaszkodott a löcsnek, emelte a kereket, míg végre a lovak azt kivonszoltathák. Aztán rögtön kocsija elé fogatta lovait, és mire a szegény ősz ember meg akarta köszönni felebarátja szivesességét, már eltűnt. A mi emberünk aztán szépen behajtott Gödöllőre. Midőn másnap hazamenő felben volt, találkozik az uton a király kocsiával. — Ugyan őcsém, ki volt az a jó ur, a ki tegnap énrajtam segített? Olyan hamar elhajtottak, hogy még csak meg sem köszönhettem a szivesességüket. — Hát bátya nem ismeri azt az urat? — Nem én; sose láttam. — Bizon az őreg bácsi, ő Felső- és a király volt. — Micsoda! Ferencz Jóska — Igen, az! Az ősz embernek e szavak hallatára szemei könnybe lábadtak, leemelte kalapját s mondá: áldja meg az égek Ura e tetteért a magyar királyt. Mondja meg a nagyságos urnak, hogy majd megozolgalm meg szivesességét, majd elnézek hozzá. A következő vasárnap az őreg ember felesége nem győzte csodálni az „apjuk”-at, hogy zsiroza haját, feni bajszát, veszi legjobban ruháit. Az apjuk lement a pinzébe ott abból a 34-esből megtöltött egy ujdontatj kulacsot, bedugta a szőre ujába, azt csak annyit mondott az asszonynak hogy dolga van Gödöllőn s útra indult. Midőn elérte a gödöllői királyi lakot, találkozik ismét a királyi kocsiával. — Itthon van e a nagyságos Ur? — Micsoda nagyságos Ur? — Hát a

gazda, Ferencz Jóska. — Az itthon van bátya, de azt ugy kell ezimezni „Felső”. — Jó van nő; hát mondja meg neki, hogy itt vagyok. — Hja az nem ugy megy uram bátyám, hanem menjen a kamarás urhoz s talán be fogja jeleníteni. . . . Nézze épen ott jön a Felső ur, bizonyosan látalni megy, most bajjal fog vele szólni. De az őreg ember nem sokat hallgatott a szóra, neki ment a királynak egyenesen. — Dicsértessék az ur Jézus! Adjon Isten szerencsése jó reggelt! Egészségére kívánom az éjszakai nyugodalmat Nagyságos király Uramnak! — Mindörökké Amen! — No, egész-e mind a négy kerék; löcsnek, rudnak nem történt baja? — ő Felső, kinek ritka emlékező tehetsége van, rögtön megismerte a földit. — Nem történt hála Isten semmi baj. — Hát most mi jártaban van? Megtiszteltem alásan a Nagyságos Urat volna egy kis beszélni valóm. — Hát adja elő kívánatát. — Nagyságos Uram! Hetvennyolc év nyomja vállaimat; átéltem sok jó, sok rossz időt; hallottam a királyokról sokat mesélni, a téli éjszakákon meg unokáim arról a híres Mátyás királyról is olvastattak a kalendáriumból. Nagyon szerettem hallgatni, midőn azt mondta az rá, hogy Mátyás király gulyások bográcsából ette a húst, a midőn az ekezarva után járt s még több ilyen szép dolgokat, hej de uram azt nem hallottam még soha sem olvasni egy királyról sem, hogy iszonyu esőben, sáros looskos időben kifogassa azt a gyönyörű párt lovat, aztán kiemelni segítse egy szegény paraszt ember szerkerét. — No hisz barátom azt tettem, mit mindén ember megtett volna; tudom, ha rajtam esik az a baj, maga is szivesen segített volna. — Ha nem sértem meg a nagyságos uramat, — kezdő aztán emberünk, szúrójából a kulacsot előhuzva, — hát a sziveségeért hoztam egy csutora bort, abból a 34-esből; tudom nem ivott ilyet a nagyságos ur a lakzija óta. Fogadja szivesen, tisztá szívűből adom. Költse el friss egészséggel. — Hát a házanépe egészséges-e? Az asszony meg a kis lány? — Azok csak meg vannak; hát azokat ismeri? — Egyetlen egyszer láttam, mikor rubákat osztogattak a szegényeknek; a nép meg azt tartja, hogy a Nagyságos Uram élettársa nem is vászoncseléd, hanem angyal. — A király önkénytelenül mosolygott az egyszerű ember ezen őszinte szavain, három aranyt vón elő s elfogadta a kulacsot s mondá: — Köszönöm a bort, majd azt iszunk — No barátom áldja meg az Isten, s itt van, vegyen magának egy másik kulacsot. — Megtiszteltem alásan, nem azért hoztam én azt! — Tudom, tudom; no ha másra nem, hát jó lesz ha elküldi a fiának. A paraszt ember megköszönte az ajándékot, boldog életet kívánt az egész házcsaládra sindult; midőn azonban az ajtónál volt, még egyszer visszafordult. — Ugyan kérem Nagyságos ur, adjon a kocsiának is abból a csutorából egy kortyot, mert az is derék ember ám.

„Magyar Lapok.”

Br. Kemény Gábor Fogarásban.

Fogarás, 1879. júl. 11.

Földművelés- ipar és kereskedelemügyi miniszter br. Kemény Gábor ő nagyméltósága erdélyi körútjában Fogarasmegyét is meglátogatta. Maga Fogarás városa nagyszerű elfogadást tervezett, minek keresztültelére a városi főbíróval élen, tíz tagu bizottságot küldött ki. Diadalkapu, fáklátsmetet, banquetta rendeztetett, a városi képviselő testület jegyzőkönyvben öröközte meg az ötletért vajmi ritka szerencsét, hogy Erdély fényes multu államférfiai dicső emlékü oszlopemberei egyikét, mint minisztert üdvözölhetni falai között a nemzeti fejedelmek hajdani kedvenc tar-tózkodási helyén.

A szép előkészületet, a nagy férfiuhoz méltó külső fogadtatást, a diadalkapu leszámításával meghusitá az a fájdalmas veszteség, mely hazánkat br. Wenckheim Béla elhunytával érte. A le-sújtó csapás megtitlt nekünk a zajongó örömnnyilvánulást, melyet a zenekísérett fáklátsmetet és egy banquetta eredményezett volna.

A miniszter ur ő nagyméltósága szeredán délután érkezett a megye batárára Porumbáknál, hol a megye jalispanja Gremóiu Dániel fogadta diszes diadalkapu alatt népes és lelkesen éljenző küldöttség élen, mit a miniszter ur szokott leereszkedő nyájasságával köszönt meg, kifejezően, hogy mintegy 32 év előtt történt itteni megfordulása egy gyönyörű vidéken ma is fiatalkori emlékeinek egyik legszebbikét képezi. Ucsára érve meglátogatta az ottani álladalmi gazdaszatot. Tíz óra tájban ért Szombatfalvára, a fogarasi ménesbirtok főhelyére. Utjában minden község batáránál lelkesen lelkesebb fogadtatás érte ő exiciáját, mint azon kiváló férfit, ki a miniszteri szék elfoglalása alkalmából kibocsátott programja szerint hivatta van Erdélyt az ipar és földművelés terén regenerálni, ezen annyiszor felejtett országgrész sajgó anyagi sebeit begyógyítani. A késő idő okán a ménes telepet csakis csütörtökön délelőtt vehet szemléje alá ő exiciája. Az összes berendezés felett örömteljes meglepetéssel nyilvánítja a miniszter ur, kifejezést adván azon óhajának: vajha Erdélynek mielőbb a fehér szarvas-marha tenyésztés terén is egy hasonló kitünőségű telepe volna! a mi — hiszi — hogy megleszen, mert az gond-jainak egyik legfőbbikét képezi.

Fogarás városába a megye főispánja mlsz Szentiványi Gyula ur kíséré be ő exiciáját. A kíséretben valának Kozma, Liphthy tanácsosok; a ménesbirtok katonái és polgári igazgatósága, számos szekeren a városi küldöttség.

A diszkapu alatt tömérdek nép környezetében lelkes beszédű fogadók ő nagyméltóságát a városi főbíró Keresztényi Antal. A miniszter ur biztató és szép reményekre jogosító viszonzását szívűből jött hármias éljenzés fogadja az összes polgárság részéről.

ő nagyméltósága a megyeházához szállott be s azonnal elfogadásokat kegyeskedett adni. A különböző testületek, hivatalok tették meg őszinte tisztelgéseket; végül a helybeli ev. ref. egyházköz-ség képviselője mutatta be a kiváló érdemű államkormányi tag mellett az erdélyi ev. ref. egyházkerület nagy nevű főgondnokának, kimagasló oszlopemberének hódoló tiszteletét. Az egyházköz-ség lelkesének alkalmi beszédére vallásos kedélylyel jegyezte meg ő exiciája, hogy magas állásában sem felejt egy pillanatra sem, hogy államkormányi teendői mellett egyházegyetemi kötelmei is vannak s boldognak magát csak akkor érezheti, ha ezeket meglethette.

Az elfogadások megtörténte után a gazdaszati udvarba hajtattott a miniszter ur, az holott is az összes felszerelvény, machaállomány ki volt állítva; mindent gondosan megvizsgált s azok fölött teljes meglepetéssel nyilvánítja. Dálban ő nagyméltósága, összes kísérete s a birtok igazgatósága villás reggelit élvezett, az uradalom derék igazgatója ngs. László Jakab ur házi-gazda vendéglátó asztalánál, — s azzal három órai itt mulatás után utját tovább folytatá Brassó felé, maradandó emléket hagyva maga után a megye lakossága minden rétegeiben.

ő nagyméltósága teljesen méltányolá Fogarás városa tervezett külső fényes fogadásának abbanhagyását a váratlan gyász okán, az elhunyt br. Wenckheim Béla méltán megérdemlé, a király leghivebb alattvalóját, az ország egyik legkiválóbb államférfiát, és ő legjobb barátai egyikét gyászolják benne.

Cato.

Br. Kemény Gábor fogadtatása S.-Szt.-Györgyön.

S.-Szt.-György, júl. 5.

Városunk polgársága s a vidékről összeereglett közönség lázas türelmetlenséggel számolta a percekét, míg végre 8 óra után a diszlovak tudtúl adták a váravárt miniszter ur érkezését. A város Szezerja felőli vámsorompójánál várta a tekintélyes számú közönség, közte az iparos testület, a tűzoltó egyesület stb. a miniszter urat s a hosszú kocsisorokból álló kíséretet. A sorompónál felállított diszkapu előtt Császár Bálint polgármester ur üdvözölte a miniszter ur ő nagyméltóságát; üdvözlő beszédében kifejezést adott azon óhajnak, hogy a miniszter urnak a megindított üdvös mozgalmak után sikerüljön missiója olyan tökéletesen, a mint ezt a cél fontossága megérdemli s kívánja, hogy legyen áldott az a föld, a melyre a miniszter ur lépett.

A miniszter ur meleg és lelkes válaszában reflectálva az üdvözlő beszédre, kinyilatkoztatta, hogy sehoval nagyobb örömmel nem tehetne volna le lábát, mint épen Seps-Szt.-György város területére, s hogy a föld, melyen most áll, áldott legyen, arra csupán e város lelkes fiai és leányai eddig tanusított eredményellen tevékenysége és kitartása kívántatik. A lelkes éljenzéssel kísért beszéd után a tűzoltók által kísért koci s utánna a többi a megyeház felé indult, kísérve a megleltentek hosszú sorától.

Mint hogy az idő már meglehetősen eltelt, a városház udvaráról alig negyedóra mulva a helybeli polgári dalárda indulója mellett fáklátsmetet indult a megyeház felé, a hol tiszteletes Révay Lajos ur üdvözölte.

Báró Kemény Gábor ur ő nagyméltóságának erre adott válaszból kivonatosan közöljük a következőket:

„A szónok által említés tétetvén a szövótségekről, a melyekkel fogadtatásom alkalmából megtisztelt e nemes város polgársága, nem mulasztatom el, hogy meg ne emlékezzem ennél a mulandó fényűl állandóbb és eredményeiben sokkal jótétebb világosságról: a felvilágosultság fényéről. Sokat beszélhetnék a szakomba tartozó dolgokról, de most egyedül azt kívánom felemlíteni, hogy a sepsi-szentgyörgyi szövó tanmühelynek a székesfehérvári kiállításán történt megismerése, s más nyilvánulása után e város fejlettségének önközben nem leereszkedem, hanem együtt munkálni töreksem közös jólétüknek és ezzel az ország jólétének emelésére. E törekvésemnek sikerére nézve biztosítékot nyújt a már tapasztalt értelmi és erkölcsi fejlettség.”

Erre a dalárda által ügyesen előadott huzus után az összegyűlt közönség a minisztert el-telve, ezüstszólt.

Másnap délelőtt 10 órakor meglátogatta miniszter ur a miniszteri tanácsosok, Potea József és Szentiványi Gyula főispán urak és nagyszámú közönség kíséretében a helybeli szövó tanmühelyt. A szövóde ezuttal saját helyiségében fogadta a diszes közönséget. Zöld galyakból csinosan kiállított diszkapu, benn pedig a bejáratnál szőnyegekől és asztalterítőkből élmesen összerakott függönyzet ala-

jutottunk be a szűk tanműhely helyiségébe. — Kőnn Seethal Ferenc, a háziipar-egyesület tiszteletbeli elnöke fogadta a miniszter urat emelkedett szellemben tartott beszéddel. Élénk vonásokban rajzolta iparunk jelen állását s mely gondolkodásról tanuskodó nézeteit az ipar fejlesztése és szükségessége érdekében általános helyeslése kísérte. A miniszter ur a beszédre válaszul utalt Háromszék megyének az ipar s különösen a háziipar iránt eddig is tanúsított fogékonyságára. Örömmel szölt az e téren megindult mozgalmakról s ígéretet fejezte ki, hogy a szövszet érdekében minden határmáiban álló eszközt fel fog használni megénk nézve.

(Vége köv.)

Tanügy.

Tanügyi állapotok Gyergyóban.

Tekintetes Szerkesztő úr!

A tantermek becsüdték! A növendékek örömsugárzó arcaival szaladnak a szülőház kedves körébe, az otthon családi volta s ez időnek „vacatió” neve feleltetik a könyvet — s ez így van jól; pedig hát a tanár ur ugyancsak meghagyta az elbocsátás alkalmával, hogy: „a könyv mindég s kézben legyen!” — Az isten is a hét hat napját munkára, a hetediket pedig a hat faradalmának kipihenésére rendelte: mért rabolók hát mi el attól a szegény gyermektől, a kinek összes erejét a 10 hónap folyamatos munkájára amugy is eléggé felmészárolta, azt a rövid két hónapot? Legyünk feltámasztók! — A tanár urak bezzeg szívesen szaladnak fürdőre, szívesen keresik fel az üdülést nyújtó helyeket, szívesen felelnek a cathedrál s tessék le a könyveket, de... azért a gyermeknek ugyancsak meghagyják: „a könyv mindég a kézben legyen!” Varietas delectat!

Örvendetes ünnepélyeknek valók szemtanúi: a gyergyó-alfalvi gazd. f. nép-iskola, a szentmihályi és diótrói polgári iskolák zárviszágát a mult hó végén valának meg s örömdunkre szolgál jelerhetni, hogy — különösen a két előbbi intézetnél — várokozásunkat jóval meghaladó sikert tapasztaltunk. Múlt dícséret és elismerés illeti a derék tanárokat. Kitartás és buzgóság továbbra is: a kiérdemelt jutalom nem fog sokáig magára várni!

Együttal megragadom az alkalmat: kitejezt adni ezen a mindennapi tapasztalat által is folytatott véleményemnek, hogy ily kis területre, mint Gyergyó, a mely össze-vissza csak kilencez számbavehető falut foglal magában, fölölseges három felsőbbrendű iskola. Egmás tözsomszomszágában, nem bírva mindenik iskola saját vidékkel, nem gyakorolhatnak a különben áldásos intézmények a népre oly hatást, mint a melyet töltik valóban elvárhatnának. A szülők minden év elején haboznak: vajjon melyik iskolába adják gyermekeiket, végtére is az dönt, hogy melyiktől kap gyermekek több stipendiumot.

Az alfalvi gazdasági f. nép-iskola, a mely e vidéken egy a maga nemében s a mely jóratermelőségét eddigi rövid pályafutása alatt is eléggé behozonyította, feuntartandó — ugyazintén a szentmihályi polgári iskola is, a mely egymaga is eleget fog lehetni biztosan azon igényeknek, a melyeket e vidék a polg. iskolától várhat.

Hosszas tapasztalat alapján szerzett meggyőződésöm szerint a diótrói polg. iskola, mint ilyen, teljesen fölölseges. Ezen intézet igazgatása, szervezése igazán a nevelés-történet közép-korából való. Némelyek „a kezdet nehézségeivel” takaróznak; de hát a kezdet nehézségei itéletnapig s tán még azon túl is fognak tartani? Nem a kezdet nehézségeiben van a hiba, uraim, hanem abban, hogy az intézet élére állított férfiak nem értik hivatalukat, feladatukat, hogy magok a tanérok teljesen fiatalok, testileg, lelkileg tapasztalatlanok, járatlanok, kik a kolozsvári egyetem középisk. tanároknak akartak készülni, de a fatnm, a sógorság — komaság által vezérelt fatum — polg. isk. tanítókká tette őket s minthogy ott az egyetemen csak gymnasiumról, de polg. iskoláról egy szót sem hallottak, hátők most, talán épen „tájejókatlanságból” a szegény polg. iskolából gymnasiumot akarják csinálni s így aztán kisélik, hogy a diótrói polg. isk. se nem az, a minek kezestelték a másodszori vizálatartás alkalmával, (mert megjegyzendő, hogy születése után egy hétig felsőnépiskola volt) és se nem gymnasium, hanem — ötödik kerék.

Hiába! Egy új életű intézmény csak kipróbált vezetők alatt erősödhetik meg, így a polg. iskola is, a mely sajátlag eddig még csak próba életet élt. Elhiszem, hogy a diótrói polg. iskola tanfériai végre-valahára mégis csak beleélnek magukat állásukba s szakfériakká válhatnak, de még azt nem hiszem, hogy ez érdemes férfiak ily uton, a tényleges működés útján kívánnának hivatalusukhoz ért embereké lenni. Mert mi lenne ily módon azon beteggel, a kinek orvosa szakavatlatlan levén, e beteget nem felgyógyítani, hanem rajta egy hasonló betegség kigyógyításának módját törekednék megismerni? Remélem, hogy ezen urak kérdéseimre a találó feleletet megadni tudni fogják. Hogy a diótrói polg. iskola mégis ér valamit, az kizárólag a sok pénznek, meg a Bajkó Mór ur némi szakértelmének tulajdonítandó.

A tapasztalat világánál egyóbaránt ugyóromlik előttünk, mintha a diótrói polg. iskolát azért állították volna fel csak, hogy egyetemet végzett(!) s állomásra kilátást sehol sem találó ifjaknak állomást adjanak. Ezt bizonyítja azon, az iskola függetlenségét teljesen aláásó körülmény, hogy mindenik tanszéken helyi születésű s a sógorság-komaság láncolata által az egész községgel rokon kapcsolatban levő emberek vannak alkalmazva.

Elhiszem, hogy a dolgoknak ily módon való tovább folyása ellen sem az igen tisztelt tanároknak, sem a sógoroknak nincs kifogása, de nagyrabecsült uraim, a közoktatás ügye, a melynek intézése végtére is nem az önké kezébe van letéve, azelőtt szemet nem hunyhat, s mi csak lelkiismeretbeli és honfiai kötelességet vélünk teljesíteni, ha a kórság orvoslását nyilvános uton kérjük.

Azoktól, kiknek ez nyötre nincs, tisztelettel kérünk bocsánatot. Boldoguljon mindenki a saját módja és rendje szerint, de ne az általa szolgált ügy kárával!

Midőn a diótrói polgári iskola fölölseges voltát teljes meggyőződéssel kimondtuk, nem ajánlatunk Gyergyó-Ditrónak egyebet, mint:

hogy vegyen tétleges részt nemzetünk és társadalmunk legújabb s bizonyára nagyon üdvös, nagyon magaslatos mozgalmában, az iparügy előmozdításában, és állítson polg. iskolája helyett egy célszerűen berendezett ipariskolát;

abból a 30—35 forintból, a mit Borszék Jövedelemképpen neki nyújt, ezt a legkisebb megszorítás nélkül teheti. És legyen meggyőződve Diótró, hogy így többet fog nemzeünknek használni, mint polgári iskolája (iskolája!)

Magyarországnak egy vidéke se nyújt alkalmasabb s nagyobb mennyiségű iparanyagot, mint éppen Gyergyó. Miért ne használnók fel a természet e kedvezményét?

Soraim közlését kérve vagyok igen tisztelt szerkesztő urak

Csik, 1879. július

kész szolgálja
Galy.

A TÖRVÉNYHATÓSÁGOKBOL.

Csikmegye közgyűlése.

Cs.-Szereda, július 11.

Csikmegye törvényhatósági bizottsága f. hó 8-án mélt. Mikó Mihály főispán ur elnöklete alatt rendkívüli közgyűlést tartott, melyen a nyári szorgos munkaidő miatt kevesen — alig 30-an — jelentek meg.

A nagyrészen miniszteri leiratokból álló rövid tárgysorozat főtárgyát a Székely művelődési és közgazdasági egyetemes közgyűlése központján — Szeredában — tartandó nagygyűlése, illetőleg ennek programja javaslata képezte. A mult gyűlésből e tárgyban kiküldött 12 tagu bizottság által készített program és észrevétel nélkül elfogadtatott. Így tehát nevezett egyetemes gyűlése f. év szeptember havának 1, 2 és 3-dik napjain lesz megtartva a „Kelet”-ben már régebben megjelent tárgysorozattal.

Felolvastatott Kólló Miklós, csikmegyei ifjú kérvénye, ki a hosszafalusi fametsző tanintézetben a székely műv. és közgazd. egyetemes közgyűlése a műfargazsátsban kitűnő előhaladást téve, azon kérelemmel fordul Csikmegye törvényhatóságához, miszerint: műfargazsátsi képességét Münchenben öhajtaná tovább fejleszteni s e végből neki 400 frt évi ösztöndíjat a nevelési alappól 3 év tartamára utalványozna ki. A kért 400 frt ösztöndíj egyhangulag megadtni határozatott.

A tárgysorozatban kivül a gyűlés végén egy igen érdekes tanulmányi indítvány olvastatott fel, mely egészen váratlanul lepte meg a bizottmányi tagok nagyobb részét.

Ezen 20 tag által aláírt s a tanügy iránti meleg érdeklődés kifolyásának tekinthető indítvány, nem volt más, mint: a megyei gazdasági felső népiskolának felső tanintézetévé leendő átváltoztatása. Ez indítvány alapján elvetették egy 9 tagból álló bizottság kildetett ki, melynek feladata lesz ezen alig 6 éves intézménynek — melynek viszonyait tekintve — célszerűt vagy esetleg célszerűtlenségéről véleménye jelentését közölni. Megjegyzendő, miszerint a nagym. vallás-és közokt. miniszterium is egyuttal felkértni határozatott, hogy a kilenczosa bizottságban egy tag által magát képviseltesse.

r. l.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1879. jul. 11.

— A városházán lengő gázszobogó ismét közéletünk egy tevékeny férfának halálát jelenti; Magyar Mihály, városi tanácsos több heti kínos szenvedés után tegnap (jul. 14.) reggel 6 órakor elhunyt. Magyariban városi hatóságunk egy valóban buzgó, fáradhatatlan és szakmájában alapos tisztviselőt veszített, kinek jellemistisága és lelkiismeretes tevékenysége hosszú közszolgálatát alatt közeliismerést vívta ki; talán alig van még valaki,

*) A legmeglebbebben pártoljuk t. levelezőnk ezen korszerű indítványát. Valóban Gyergyó büszke lehetne a dícsőre, hogy ezen előbb utóbb végrehajtható országos reformot az erdélyi részekben első kezdte volna meg.

Szerk.

a ki a város gazdasági ügyeit, terjedelmes fekvőtörőket, erdőit egy ismerte volna, mint Magyar, kinek elhunytja e tekintetben valóban alig lesz egyhamar pótolható. Egyébiránt a néhai városi közéletünkben, mint a közügyek- és érdekek lelkes támogatója, évtizedek óta tevékeny részt vett; alig volt üdvös mozgalom, melybe Magyar vagy közreműködésével, vagy anyagi támogatással be ne folyt volna. Így a többek között tagja volt a kiségitőpénztár igazgatóságának, a Polgári Társulatkodónak s mint az unitarius vallás híve, egyháza keblü ügyeibe is hathatósan befollyt. Magyarai a közszolgálatot még az egykori kir. Főkormányzóknél kezdette, a hol 1848-ig szolgált; az ötvenes évek elején aztán a városi hatósághoz jött át s itt az utolsó perczig híven, lelkiismeretesen és fáradhatatlanul működött a közgazdasági különböző osztályában, a legutóbbi időben mint gazdasági tanácsos. Az elhunyt nagyszámu családot hagy hátra; nejeen kívül két fiut, kik közül az egyik városi levéltárnok, és egy leányt: Hóry Bélánét, valamint több unokát és számos közelebbi és távolabbi rokonokat. Temetése holnap (szerdán, jul. 16.) délután lesz. Nyugodjék csendesen a derék ösz férfi!

— Városunk polgármestere, Simon Elek kir. tanácsos ur a vasárnap-éjjei vonattal hazatért az emsi fürdőből, hol makacs torokbaja ellenében alkalmazott gyógykezelés eszéljából mintegy hét hetet időzött. A világhírű fürdő gyógyvize láthatólag jótékony hatással volt a polgármester urra.

— A kereskedő ifjuság a Bánffy-Kertben, az Iparos-Ifjak Betegsegélyző- és Önképző Egylete pedig a Lövdében vasárnap sikerült nyári táncvizalmakat tartottak. A kereskedő ifjuság mulatságára az ügyes rendezőség valóban meglepő szépen földiszította és kivilágította a különben is gyönyörű Bánffy kertet; a mécsesek és színes papírlámpák szárai tündéres fényt árasztottak szét a táncz helyiség izléssel díszített rondeauján, melyen nem nagy, de a csaknem ősziesen hideg idő dacára kedélyesen mulatozó közönség éjjelutáni 2 óráig járt a három a táncot. Kár, hogy az ifjuság annyit buzgalommal rendezett vigalmát a legtekintélyesebb kereskedőházak a lehető legesélyesebb számban keresték föl, a megmagyarázhatatlan, csaknem tüntető részvétlenség által nagy mérvben elősegítve azt, hogy az „estélyi anyagilag nem arathatott sikert. Az iparosok már nagyobb solidaritást tanúsítottak a segédek által rendezett táncvizalmat iránt; itt már kiválóan nagyszámu közönség jelent meg, úgy hogy míg a Bánffy-kertben 40—50, addig a Lövdében több mint 100 pár lejtette a társastáncokat.

— Dr. Máchik Béla, a kolozsvári egyetem kitűnő tanára, mint a fővárosból vett magán értesítésből halljuk, tegnapelőtt ott meghalt. A kitűnő orvos-tanár tudvalevően már hosszabb idő óta beteg volt; Máchikban az orvosi tudományosság és a kolozsvári egyetem egyaránt egy kiváló tehetségű szakembert vesztek el.

— A Graf Jakabné leányiskolájában az évi nyilvános vizsgák folyó hó 16-án (szerdán) és 17-én (csütörtökön) fognak megtartatni a Fröbel-intézet helyiségében (belső magyar utca 28 sz.), melynek földszinti nagy termét az igazgató tanács szívesen átengedni.

— Pályázati hirdetés. A kolozsvári áll. tanító-képezdebe felvétetnek oly éptestű növendékek, kik a 15 évet betöltötték; a magyarnyelvből, történelemből, föld- és természetrajzból, szám- és természetből annyi kószultsággal bírnak, a mennyi ezen tantárgyakból a gymnasium, real- és polgári iskolák 4 alsó osztályaiban tanítatják. Felvétetni kívánók, ez iránti folyamodványaikat keresztlevelel, orvosi- és iskolai bizonyítvánnyal, kik állami segélyben akarnak részesülni, kellően kiállított szegénységi bizonyítvánnyal felszerelve f. évi augusztus 20-áig adják be igazgató (Paal Ferencz urhoz). — A tanító-képezdebe oly leány növendékek vétetnek fel, kik a 14 évet betöltötték s a felsőbb népiskola tantárgyaiból felvételi vizsga után kellő készűtséget tanúsítanak. Felvétetni vágyók fennebbi bizonyítványokkal felszerelt kéréseiket f. évi augusztus 20-áig adják be igazgató Kozma József urhoz. A bennlakásra felveendők kötelesek magokat ágyművel, esetleg vasággal, továbbá, törölköző és asztalkendővel ellátni; az ilyenek folyamodványaikban jelezzék, hogy a közoktatási költségeket mennyi részben kívánják magok hordozni. A felvételi vizsgák szeptember 7-én kezdődnek. Kovács Antal, az igazg. tanács jegyzője.

— Értésítés. A n.-enyedi ev. ref. tanítóképezdénél az évi rendes, elemi tanítóképesztési vizsgálat f. é. szeptember hó 11-ikén és következő napjain fog megtartatni. Felvételtét folyamodni kívánók kérvényeiket okmányokkal (névszerint: végzett tanulmányaikat s netaláni alkalmaztatásukat tanúsító bizonyítványokkal és keresztlevelel) kellőleg felszerelve, alóírt igazgatószághoz küldjék be augusztus hó 31-ikéig. Kitűzött határidőn túl érkező, vagy kellőleg fel nem szerelt kérvények figyelembe nem vétetnek. Kelt N.-Enyedén, 1879. július hó 15-én Nagy Lajos, id. kép. igazgató.

— Enyedről írják lapunknak: Báro Kemény Gábor földmívelés-, ipar- és kereskedelmi miniszter úr főmegméltósága hivatalos útjában, folyó hó 5-én a Kolozsvárról jövő személy-

vonattal, főispánunk zeykfalvi Zeyk Károly ömeltósága kíséretében városunkat — megynék székelyét — is szíves volt meglátogatni — S ez alkalomból megyénk alispánja vezetése mellett vidéki és városi birtokosokból, s az önkéntes tűzoltó egyesületekből — élén jeles zenekarával — alakult nagy számu közönség által fogadtatott. Hatodikán a gyula-fehérvári királyi törvényszéket, megyénk és városunk tisztikarát, a helybeli adófelügyelőséget és adóhivatalt, pénzügyorséget, ipartársulatokat mind a négy felekezetet és az ev. ref. főiskolai előjáróság tisztelőseit méltóztatott fogadni. — Este a választó polgárság fátylaszenével tisztelte meg a miniszter urban országgyűlési képviselőjét. — Hetedikén disz-ebéd rendeztetett Csombordon br. Kemény Istvánnál, a hol a különböző hatóságok főnökei voltak hivatalosak. Egy szemtanu.

— Brassai bácsi tiszteletére. Augusztus 5 én lesz 40 éve annak, hogy Endlicher István hazánkfa s híres botanicus és tanár Bécsben Brassai Sámuel tiszteletére egy általa felállított növénynevet Brassia Araliacea-nak nevezett el. Brassai tisztelői e nap emléket akként fogják megülni, hogy az ősz tudósának arczképeiket tartalmazó albumot nyújtanak át.

— Nagy tűz volt tegnap éjjel a budapesti Józsefvárosban. A kerepesi út végén levő Nikl Ignác tulajdonát képező faraktár gyuladt ki, amint mondják, vigyázatlanságból és minden, ami éghető volt megégett. A korán odasietett tűzoltóknak csak is a tűz tovább terjedését sikerült megakadályozni.

— Csel a ragadozók ellen. Angliában a bárányokat az által vélik a rókák és farkasok ellen megoltalmazhatni, hogy nyakukra tűzveres szalagot kötnek. A tűztől tudvalevőleg félnek e vadak.

— Napoleon hg. tetemei f. hó 11-én délután, előbb mint várták érkeztek Woolwichba. Szép száraz idő volt, de a kikötőben csak kisebb néptömeg jelent meg, közöttük mintegy 200 francia. A katonai tisztelgésre tűzerek és díszőrség voltak kirendelve. A csónakok feketére festve, fehér lepellet voltak letakarva, különben a gőzhajón nem történt változtatás. — Mihelyt a hajó kikötött, a francziák egyenként léptek a hajóra, hogy a kapitány-szobában fekvő ravatalt megsemméleljék. Fekete posztó fedi azt és kétágy gyertyatartók veszik körül égő gyertyákkal. A koporsót kék bársony fedél takarja, fehérselem szegéllyel; virágokkal behintve, melyek a fokföldről származnak és legfelül pálmából készült koszorú nyugszik. A jelenlevők némán, ünnepélyes léptekkel járták körül a ravatalt; a nők letérdeltek; a mellékkabinban egy pap imádkozott: A jelenlevők közt ott voltak: Canrobert marsal neje, Mouchyné asszony, Fleury tábornok. A királyi család tagjai közül senki sem jelent meg; sokáig hasztalan várakoztak a walesi hercegre. Három óra tájban megérkezett Daniel püspök, nagy számu egyházi segédlettel és beszéltette a holttestet. A koporsót 4 órakor vitték ki a szárazra. Tíz kézkubonyos vállára emelte a vas kampókkal bezárt négyesgőzű koporsót, miáltal a tűzéség zenekara gyászinduló játszott. A koporsót a francia nemzeti színű nagy takaró borította. A gyászmenetet a papság nyitotta meg a kereszttel; a francziák, különösen a nők hangosan zokogtak az egész uton, mely a 10 percznyire fekvő nyolcszögű, most chambre ardente-é átalakított házikóba vezetett, hol az azonosságot konstalták és a holttestet újból bebalzamosztán új tölgyfa koporsóba fektették. E szertartás két órát vett igénybe, mely alatt a nép nagy tömege esődült össze.

— Napoleon herceg egy levelét közli a párisi Figaro. E levelet a herceg Moritzburgból, april 20-án írta egyik ifjúkori benső barátjához. Egyes részek kihagyásával, melyek személyes vonatkozás miatt maradtak ki, így hangzik: „Kedves... Elutazásom óta nem írtam önnek. Ne higgye, hogy ennek oka a megfélekedés, mert az isten, ki látja lelkemet, tudja, mily helyet foglalnak el abban barátaim és hazám emléke. Noha a hadjárat második része még nem kezdődött meg, már három hét óta készűlünk arra. Jelenleg mint tábornoki tiszt működöm a fővezér mellett. Ez remélem a legjobbat. Volt bátorságom visszautasítani egy lovasszázad parancsnokságát, melylyel megkínáltak. Bármily kísértő is volt remélem ezen ajánlat, mégis azt hittem, hogy jelenlegi helyemen több tapasztalást szerezhetek s több szolgálatot tehetek... Noha elutazásomat régen határozotam már el, elő akarom adni önnek azon okokat, melyek erre bírtak. Nem kérttem tanácsot senkitől s 48 óra alatt határozotam el rá magamat. — Határozotam azért volt oly gyors, mert régóta gondolkoztam ily eshetőség fölött s erre nézve már megállapodtam. Egy perczig sem haboztam, a mi nem fog feltűnni azok előtt, kik ismernek. De bányan ismernek? Noha azt hiszem, hogy alig van egy, ki ismer, mert jól emlékszem, hogy gyakran nagyon igazságtalannul ítéltek meg azokat, kiknek kellett volna, hogy ismerjenek... Meg kell csafálnom azon köteleket, melyeket sokszor nyilvánítottak akaratom erejére nézve, mely, biztosítanom ön, nem ismeri a gyávaságot és megalkuvást... Ha az ember katonafajhoz tartozik, csak karddal kezében ismertetetheti meg magát és ha valaki utazva akar tanulni, akkor messze kell elmennie. Már régen

eltökéltem azért magamat 1. egy hosszú utazásra, 2., hogy nem mulasztok el egyetlen alkalmat, hogy háboruban részt vehessek. Az izandulatszerencsétlenség meghozta a kívánt alkalmat. Az afrikai háboru nagy területen folytatattik, s nem von maga után európai honyodalmakat... Mind-ez ösztönzött az elutazásra és én elutaztam... Egy másik levelemben részletesen fogok írni a hadi műveletekről. Tartson meg emlékezetében és higyjen állandó barátságomban. Napoleon.”

— Jézus szívének temploma Rómában. Mint a „Diritto” írja, Rómában már ez ősszel megkezdik az Esquilino halmon azon templom építését, melyet XIII. Leo Jézus szíve tiszteletére emel. Az építési költségek fedezésére már régen gyűjtöttek a katolikus világban, mely ez ideig 2 300,000 lírát eredményezett.

— Az irkutski tűzvész nagyságáról az orosz lapok a következőket jelentik: Legeett hét templom, egy épülőben levő és a zsinagoga pedig részben; legeett továbbá: a kormányzósági épület a könyvtomdával együtt, a törvényszék, vámház, kerületi bíróság, a rendőri épületek, táviró és postahivatal, a kaszárnyák, a műegyetem, összes gymnaziumok, elemi iskolák, menedék és lenelzházak, gyógyszerárak, bankok, stb. A magánépületeknek alig fele áll még. Az odavesztett emberéleték száma még nincs megállapítva.

A „KELET” magán távirata.

Feladatott Budapestén jul. 15. 1 ó. 30 p. éjjel.

Érkezett Kolozsvára jul. 15. 1 ó. 35 p. éjjel.

A bolgár fejedelem tegnap vonult be Sofiába.

Mahmud Damad állítólag kegyelmet kapott.

Feladatott Agostonfalva július 14. 6 ó. — p. este.

Érkezett Kolozsvára július 14. 8 ó. 30 p. este.

Báro Kemény Gábor miniszter önméltósága ma déli 11 órakor Köpeczre érkezett Seps-Szent-György felől fényes kísérettel. Itt a köszönbánya tanács elnöke fogadta, a bányát délután 2 óráig megtekintette, hova többen követték, a tárnákat figyelemmel vizsgálta. Az egyenes (Samu nevű) tárna belső végén „Szerecsene föld”, tovább a síklónál „Üdvöz légy a föld alatt is” f líratok voltak láthatók. Ezután a bányagazgatóság által rendezett fényes ebéd következett, hol a miniszterért, a bányá-egyet elnökéért, egy a jelen volt Udvarhely- és Háromszék megyei főispánokért, még többekért ürittetek poharak. Még ma egy a bányá indóházról menendő vonattal Székely-Kereszturra utazik. Levélben többet.

Távirati tudósítás

a budapesti árutözsde hivatalos árjegyzéteiről július 12.

Gabona		F a j	Ára 100 klg.			
			tól	ig		
			frt	kr	frt	kr
Buza	bánsági		8 16	9 75		
	tiszavidéki		9 55	10 35		
	pestvidéki		9 —	9 45		
	fehértágyai		9 15	9 65		
	bácskai		—	—		
Rozs	magyar		5 75	6 10		
Árpa	takarmány		5 —	5 25		
	malátá		5 75	6 80		
Zab	magyar		5 45	5 65		
Tengeri	bánsági		5 5	5 10		
	másnemű		5 —	5 55		
Repeze	káposzta		11 5/8	11 1/4		
	bánsági		11 —	11 1/8		
Köles	magyar		5 —	5 20		
Szokrány (Usance)	buza	tavasza szállítandó	9 70	9 75		
		Szept.—Oktre szállítan.	10 20	10 25		
	roz s	tavasza szállítandó	—	—		
	teng.	Májusra—junira szállít.	5 15	5 20		
	repeze	káposzta Aug. Szept. szálít.	12 1/2	12 3/4		
szesz	(ny.)	bánsági Jul. Aug. szállít.	11 5/8	11 1/8		
		100 liter százalékként.	27 —	27 1/2		

Árték- és váltófolyam.

1879. július 14.

Magyar aranyárak	93 90.
„ kintstári utalv.	1 kibocsát.
„ „	2 „
„ keleti-vasut elsőbőség 2	83.75.
„ „ állami kötvény 1876 év	74.50.
„ vasutí kölcsön	111.50.
„ földterhementesítési kötvény	86.75.
temesi	84.—
erdélyi	83.75.
horv. slavon	87.—
magy. szőlődezmá váltáság	88.50.
Osztr. egységes államadóság papirtan	67.15.
„ „ ezüsthéa	68.60.
„ aranyárak	78 90.
1860. államsorsjegy	126.25.
Osztr. nemzeti bank részvény	8.28.
„ hitelrészvény	271.20.
magyar. hitelbank	257.75.
Eztst	—
Cs. k. arany	5.47.
Napoleon-d'or	9.20.
Német birod. mark	86 75.
London	115.80.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos:

Békassy Károly.

Arlejtési hirdetés.

Ezennel közzé tétetik, hogy a n. almasi és hidalmási útvonalon építendő hat átereszt **folyó hó 28-kén d. e. 10 órakor**, a megyeházánál tartandó nyilvános szóbeli árlejtés útján ki fog adatni.

Kikiáltási ár 1848 frt 97 kr.

Az építési feltételek és műszaki iratok az árlejtés napjáig, a hivatalos órák alatt az aljegyzői irodában megtekinthetők.

Árlejtési szándékozók 5% bántápnézt kötelesek előre letenni, melyet a vállalkozó 10%-ra tartozik kiegészíteni.

Kolozsmegye alispánjától.

Kolozsvárt, 1879. évi július-hó 9-kén.

GYARMATHY MIKLÓS, alispán.

Eladó ház.

Hidelyén újutcában a 10-dik számú 330 □ öl területen fekvő házas telek, mely áll 6 lakrészből, 1 nagy kőpince és kamarából, egy bővizű szivárványos kúttal, szabad kézből kedvező feltételek mellett **eladó.** (252) (1—3)

Értekezhetni minoritauteza 5-dik számú háznál a tulajdonossal.

Pályázat.

A brassai rom. kath. főgymnasiumnál üresedésbe jött egyik állomásra, melylyel egyelőre évi 700 frtnyi fizetés van összekötve, ezennel pályázat hirdettetik.

A magyar, mint előadási nyelv mellett a német nyelvbeni jártasság is megkívántatik. Pályázni kívánók keresztlevelet, képesítési oklevél és egészségi bizonyítvánnyal kellőleg felszerelt folyamodványait, alólírt elnökséghez **folyó évi augusztus 1-é napjáig** küldjék be.

Mennyiség- és természetből képesítettekre különös tekintet leendő. Brassóban, 1879-ki július 8-kán. (249) (3—3)

A brassai rom. kath. hitközség képviselőtársaság elnöksége.

0 es. és Apostoli k. Felsége legmagasabb parancsára.

Gazdagon kiállított, a cs. kir. lottojévedéki igazgatósága által biztosított

XIX. ÁLLAMI JÓTÉKONYCZELUSORSJÁTÉK,

(196) az inneni birodalmi rész polgári céljaira. (6—6)

melynek tiszta jövedelme mindenképp a krakkói gyermekotthonnak, a frankföldi kisdóvának s az isteni szeretet szülőknek Bécsben, azután a jövedelem arányához képest Bukovina országnak egy, örültek számára egy osztálytalan ellátott betegpótló építésére és a rutthén nemzeti intézetnek Lembergben van szánva.

6272 nyeremény összesen 230,200 frttal.

1 főnyeremény 70,000 fl. papírradé 1 főnyeremény 10,000 fl. papírradé

1 „ 20,000 „ 1 „ 5,000 „

továbbá 18 első- és utónyeremény 1000, 500 és 200 frttal, 10 nyeremény 1000 fl., 20 nyeremény 500 fl., 40 nyeremény 200 fl. és 80 nyeremény 100 fl. papírradé, végre kézpénnyeremények 40 fl., 20 fl. és 10 frttal 79,000 fl. egész összegben.

A húzás visszavonhatatlanul 1879. július 17-én lesz.

Egy sorsjegy ára 2 frt oszt. ért.

Bővebb határozatokat a játéktörvénnyel, mely a sorsjegyekkel együtt az államsorsjátékok osztályában, Stadt, Riemergasse 7, 2. emelet, a Jakobhofban, valamint a számos elárúító közegnek ingyen kapható.

A sorsjegyek bérmentesen küldetnek meg.

A lotto-jövedéki igazgatóságtól. Thu. mburgi Latour Károly,

Bécs, május 1-én. 1879. cs. k. udvari tanácsos és lotto-igazgató.

Borszéki fürdő hirdetés.

„BORSZÉK” Erdély, Csikmegyében híres fürdő—vasas, földes, égvényes, szénsavval telített savanyú vizeivel, **16-é, fürdő- és éghajlati gyógymóddal** egyaránt ajánltatik; nevezetesen a gyomor, bélcsatorna, légzőszervek, vérszegénység, görvél, ángolkór, a húgy és nemzőszervek több bajaiban, a csúz- és kőszvényben, a máj- és lép vérhűségében, s az idegrendszer többféle bajaiban; van több szénsavval telített hideg tükör fürdője, zuhany és meleg fürdői.

A borszéki savanyúvíz gyógyvíz

és mint üdítő igen kellemes ital, magára úgy mint borral élvezetes, rég ismeretes, s belőle évenként mintegy 3 millió liter hozatott eddig forgalomba. (204) (4—6)

A fürdő évad **juniushoz kezdődik és tart szeptember 15-ig**, gondoskodva van szakértő fürdő orvos, kitűnő zene, jól berendezett vendéglők és a közbiztonságról, van helyi gyógyszerháza, posta- és távirati közlekedése, olvasó, teke- és zongora terem és számos sétaut.

Részletesebb értesítések, vagy megrendelések az alattírt igazgatóság útján Borszéken minden időben eszközölhetők.

A fürdő és üzletigazgatósága.

A borszéki ásványvíz árjegyzéke.

Raktárak helyei	A raktáros neve	I kupás		I literes		1/2 liter.
		50-es	25-es	50-es	30-as	48-as
		frt	kr.	frt	kr.	frt
Borszéken	a gyárnál	6	50	3	35	6
Arad	Bisztriczki Józ.	—	—	—	—	10
Brassó	Gmeiner Gyula	8	75	4	65	8
Versecz	Fuchs János	—	—	—	—	10
Budapest	Láposy Fer.	—	—	—	—	10
Debreczen	Geréby Fülöp	—	—	—	—	10
Nagyvárad	Janky Antal	—	—	—	—	11
Miskolcz	Mahr Károly	—	—	—	—	11
Segesvár	J. B. Misselbacher	—	—	—	—	8
Temesvár	Propst Adolt	—	—	—	—	10
Szoborsin	Blau Mór és fia	—	—	—	—	9
Szeged	Toth Péter	—	—	—	—	9
maga tart raktárt.						
A ládák nehézsége (súly)						
k i l o g r a m m						
		112	58	80	52	43

A borszéki üzletigazgatósága.

Rumburgi szövöeteket,

(kezeséggel, hogy valódi len-vásznak)

legszebb nyári fehérítéssel.

mollinos-okat és domestic okat, durvák és fehérítettek, fehérőzernavászt, vízlepedőt, callicot, fehér oot-tonokat, oreast, ozernavászt, csinavat, lepedő-vászt varrás nélkül, Oxforing elméket és

CHIFFONOKAT

ajánl legjutányosabb gyári árban

TEUTSCH B. J. Segesvárt.

Külmegrendelések az ár utánvéte mellett gyorsan teljesítenek. — Tömegesebb megrendelések bérmentes vaspályaszállítás kedvezményét élvezik.

Alapos és gyors segítség minden gyomor- és altesti bajban szenvedőknek!

Az egészség fenntartása legnagyobb részt a nedvek és vérnek tisztítása és tisztántartása, valamint a jó emésztésben rejlik. — Ezen cél elérésére a legjobb és leghatásos szer

Dr. Rósa életbalsama.

Dr. Rósa életbalsama mindezen kívánatoknak a legteljesebben megfelel; ez az összes emésztési szervek munkásságát élesíti, egészséges és tiszta vért alkot és a testnek az előbbi erejét és egészségét visszaadja. — Minden emésztési bajok, névszerint: étvágyhiány, savanyu felbőfőzés, felpuffadás, hányás, gyomorgörös, benyálkásodás, aranyer, a gyomor étkeivel való megterhelése stb. ellen a legbiztos és legjobbnak talált háziaszer, mely magának a legrövidebb idő alatt kitűnő hatása miatt általános elterjedést szerzett.

Egy nagy üveg 1 frt. Félüveg 50 kr. Sok száz elismerő levél megtekintésre készen áll. Ez életbalsam bérmentes megkeresések következtében utánvétel mellett mindentelő szétküldetik.

Fragner B. urnak, Prága. Tíz év óta gyomorbajban szenvedtem, mely étvágyomat és álmatom elrablta s igen sok fájdalmat okoz, elhatároztam magamat az ön Dr. Rósa-féle életbalsamának használatára, melynek hatása nálam annyira kitűnőnek bizonyult, hogy most teljesen jól érzem magamat, jóízűen eszem és alszom, melyért önnek köszönetemet nyilvánítom. Egerszermind felkérem mellékel 10 forintért számomra ismét — Dr. Rósa-féle életbalsamából nagy palackokat küldeni. — Rosenberg Chaim, Galatz (Romania) Márcz. 7. 1878. rubakereskedő.

Mélyen tisztelt Fragner ur!

Kérem szépen mellékel 18 márkért ismételtén Dr. Rósa-féle életbalsamot küldeni. E balsam kitűnő gyógyszer étvágy tanúság, elsoványodás és álmatlan éjek ellen. Egyének körül orvosok lemondtak az életbalsam használatá után meggyógyaszkodtak és meg erősödtek. — Postafordultával szíves elintéztét vára vagyok alázatos szolgálja. Stolezenberg H. Loos-Heinersdorf, Müncheberg mellett aug. 14. 1875.

Figyelmeztetendő! Kellően tájékozottak kiterjesztése tekintetéből kérem a t. közönséget, mindig Fragner gyógytárából került Dr. Rósa-féle életbalsamot kéri, mert tapasztalatom szerint némely helyen csak egyszerű életbalsamot árultanak el, mely a Dr. Rósa-féle balsamhoz képest csak hatálytalan keverék.

A valódi Dr. Rósa-féle életbalsam egyedül a főraktárból Fragner B. gyógytárából (Prága, 206—3.) kapható. Budapest: Török József gyógyszerésznél. Kolozsvárt egyedüli raktár: Wolf János gyógyszerésznél. Tordán: Gyógyszerész Wolf Gábor és fiánál. Raktárak a birodalom mind minden gyógytárában, valamint Ausztria minden fűszerkereskedésében vannak.

Minden gyógyszerész és kereskedő urak, kik Dr. Rósa életbalsamából raktárt tartani óhajtanak, szíveskedjenek a fennírt főraktárhoz Prágába fordulni. (123) (8—18)

Legújabbban megjelentek és Kolozsvárt

STEIN JÁNOS

könyv- és zeneműkereskedésében kaphatók:

Borotvás vitézek és divathősök.

Történelmi rajzok az életből és az ábrándok világából.

Irta TORMA JEREMIAS.

Vigasztalására mindenkinek, a ki szereti a szépet.

Ára 1 frt 20 kr.

Egyházjogtan különös tekintettel a magyar prot. egyházjog viszonyaira.

Irta KOVÁCS ALBERT. Ára 5 forint 40 krajczár.

Az eskü a polgári perben.

Irta Dr. KRÁLIK LAJOS. Ára 1 forint 20 kr.

A kártyahősök.

Regény. Irta ANTONIO SCALVINI.

Olaszból fordította Mócs Zsigmond. Három kötet ára 2 frt 40 kr.

A házi nevelés, példákban előadva.

Szülők, nevelők s különösen községi népkönyvtárak számára.

Irta Z. VARGA MIHÁLY. A testi ápolás. Ára 1 frt 50 kr.

Antibarbarus.

Az idegenszerű és egyéb hibás szavaknak és szerkezeteknek betűrendes jegyzéke a megfelelő helyes kitételével, egyszersmind a magyar nyelv főbb nehézségeinek magyarázata.

Gyakorlati kézikönyv

mindazok számára, kik magyarul írnak és tanítanak.

Irta SIMONYI ZSIGMOND. Ára 50 kr.

Költemények.

Irta CSAKTORNIAI LAJOS. Ára 1 frt 50 kr.

A magy. büntető-törvénykönyv a kihágásokról.

(Rendőri törvény)

1879. 40. törvényezik. Ára 40 kr.

Az új erdő-törvény.

Teljes tárgymutatóval. 1879. 31. törvényezik. Ára 40 kr.

A Tisza-szabályozás és a szegedi válság.

Irta HERRICH KÁROLY. Ára 75 kr.

Megjelent és Kolozsvárt csak is

Stein János

zeneműkereskedésében kapható:

A KIS HERCZEG. Operette Lecocq-tól.

Teljes zongorakivonat. Ára 4 frt 80 kr.

A KIS HERCZEG. Operette Lecocq-tól.

Teljes zongora-kivonat francia és német szöveggel. Ára 7 frt 20 kr.

A KIS HERCZEG. Potpourri zongorára

Rummeltől. Két füzet. Egy-egy füzet ára 1 frt 20 kr.

A KIS HERCZEG. Ábránd zongorára

Rummeltől, ára 1 frt 20 kr.

A KIS HERCZEG. Ábránd zongorára

Hess-től, ára 1 frt 20 kr.

A KIS HERCZEG. Ábránd zongorára

Moniot-tól, ára 1 frt.

A KIS HERCZEG. Francia-négyes zongorára

Arban-tól, ára 1 frt.

A KIS HERCZEG. Keringő zongorára

Métra-tól, ára 1 frt 20 kr.

A KIS HERCZEG. Polka zongorára

Roques-től, ára 1 frt.

A KIS HERCZEG. Polka — Mazurka

zongorára Hubans-tól. Ára 1 frt.

NINICHE. Potpourri Cramertől.

Zogorára, ára 90 kr.

NINICHE. Keringő. Szerző Hubans.

Zongorára, ára 90 kr.

NINICHE. Polka Fahrbachtól.

Zongorára, ára 50 kr.

NINICHE. Polka Kraltól. Zongorára

ára 60 krajczár.

A legújabb zeneművek azonnal

kaphatók Kolozsvárt

Stein János

zeneműkereskedésében

Zeneműjegyzékek ingyen és bérmentve

küldetnek!

MAGYAR LEXIKON.

MEGJELEN FÜZETEK BEN.

Egy—egy kötet 10 füzetből áll.

Eddig már 30 füzet jelent meg és folyvást kapható csupán

STEIN JÁNOS

könyv- és zeneműkereskedésében Kolozsvárt.

Értesítés.

A Nagy-Szeben város közelében Feleken fekvő, néhai Bruckenthal-féle birtok **II-dik árverése 1879. augusztus-hó 5-kén**

fog megtartatni, erről mindazok, kik egy parkkal bíró urasági birtokhoz vásárlási kedvvel **birnának**—

ezennel értesítetnek.

Az árverési feltételek a nagy-szebeni kir. törvényszék, mint telek-könyvi hatóságnál megtekinthetők. (248) (2—3)

Haszonbéri hirdetés.

Hetei lovag Bakó Károly tulajdonát képező, Szolnok — Doboka megyében **Búza** községében levő terjedelmes birtok Feketelak, Czente, Csaba hozzá tartozó részekkel és illető regálékkal együtt **1879. július 24-kén** Búza községében tartandó nyilvános árverésen, az illető haszonbéri feltételek mellett

1880. április 1-től kezdve,

tíz évre haszonbérbe fog adatni.

A feltételek Kolozsvármegye átvászkénél és ügyvéd Frits Albertnél Kolozsvárt megtekinthetők. (243) (2—3)